

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет менеджменту та психології
Кафедра економіки та фінансів підприємства

Силабус

1. Базова інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Економіка торгівлі / Economics of Trade
Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітня програма	«Оптова та роздрібна торгівля», «Товарознавство і комерційна логістика»
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	2 семестр
Факультет	ФТМ
Курс	Курс - 1
Групи	Групи – 15-17
Анотація курсу	Програма навчальної дисципліни «Економіка торгівлі» передбачає розгляд торгівлі як галузевої економічної науки та виду економічної діяльності.
Мова викладання	українська
Викладач	Новікова Наталія Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів підприємства
Адреса кафедри	м. Київ, вул. Кіото,19, А-456
Контактний телефон	(044) 531-48-18(19)

2. Місце дисципліни в освітній програмі

Освітня програма	https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/65fb5e03b3cb0fa09b23f1bf7f3bff5d.pdf
Перелік фахових компетентностей (ФК)	ФК 1. Здатність усвідомлювати закономірності функціонування сучасної економіки та суб'єктів підприємництва, торгівлі і біржової діяльності ФК 2. Здатність до розуміння теоретичних засад, інструментарію та методології дослідження процесу розвитку оптової та роздрібно торгівлі, використання системного підходу до управління діяльністю суб'єктів торгівлі. ФК 5. Здатність управляти процесами закупівлі та продажу товарів, торговельним обслуговуванням покупців на підприємствах торгівлі та здійснювати розробку й реалізацію заходів з удосконалення їх організації. ФК 8. Здатність застосовувати спеціальний інструментарій, приймати обґрунтовані оперативні рішення для

	оптимізації та удосконалення управління діяльністю підприємств оптової та роздрібною торгівлі.
Перелік програмних результатів навчання	<p>ПРН 14. Володіти теоретичними знаннями та практичними навичками з питань організації й здійснення підприємницької діяльності в оптовій та роздрібній торгівлі, проектування торговельних об'єктів, управління фінансово-економічною діяльністю суб'єктів господарювання.</p> <p>ПРН 20. Розуміти принципи та закономірності інтегрованого управління матеріальними, інформаційними, фінансовими та іншими потоками з урахуванням специфіки діяльності підприємств торгівлі.</p>
Пререквізити дисципліни	Вивчення дисципліни «Економіка торгівлі» базується на таких базових компетенціях: виявляти ініціативу та підприємливість, забезпечувати якість виконуваних робіт; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність приймати обґрунтовані рішення; навички абстрактного та аналітичного мислення та вміння працювати з інформацією з різних джерел.
3. Зміст дисципліни та оцінювання результатів навчання	
Структура навантаження студентів	<p>Кількість годин – 180</p> <p>Кількість кредитів – 6</p> <p>Кількість лекційних годин – 34 год.</p> <p>Кількість практичних занять -34 год.</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 112 год.</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзамен</p>
Методи навчання	<p>Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекція (оглядова/тематична); - семінарські/практичні (презентація/дискусія /метод кейс-стаді/робота в малих групах).
Мета та завдання	<p>Метою вивчення дисципліни «Економіка торгівлі» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття функціонування торгівлі як сфери товарного обігу та комплексного розуміння проблем управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємств торгівлі та опанування навичок їх практичного розв'язання.</p> <p>Завданнями вивчення дисципліни «Економіка торгівлі» є набуття знань закономірностей і принципів економічного розвитку торгівлі, зокрема щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутності торгівлі як сфери товарного обігу та виду економічної діяльності; – особливостей функціонування ринку товарів і послуг, ролі торгівлі у забезпеченні його розвитку; – соціально-економічного змісту та макро- і мікроекономічних аспектів розвитку роздрібною, оптовою та зовнішньої торгівлі; – товарообороту як основного результативного показника функціонування торгівлі та особливостей

	<p>його товарного забезпечення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сутності, складу та ефективного використання економічних ресурсів в торгівлі; – сутності, складу та особливостей управління витратами в торгівлі; – результативності та економічної ефективності торгівлі і окремих суб'єктів торговельної діяльності.
<p>Результати навчання (компетентності)</p>	<p>Після вивчення курсу студент повинен:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – особливості функціонування ринку товарів і послуг, як складної соціально-економічної системи, та роль торгівлі у забезпеченні його розвитку; – економічну сутність, роль та функції роздрібної, оптової і зовнішньої торгівлі, показники, що дозволяють оцінити їх ефективність; – систему аналізу і планування обсягів діяльності (товарообороту) в торгівлі; – організаційно-економічні засади формування та використання ресурсів в торгівлі (трудових, матеріальних, фінансових); – механізм формування та використання результатів господарської діяльності в торгівлі (витрат, доходів, фінансових результатів); – методичні засади оцінювання економічної ефективності торговельної діяльності. <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати, співставляти та критично оцінювати статистичні дані щодо основних показників розвитку ринку споживчих та інвестиційних товарів та торгівлі; – здійснювати аналіз та планування обсягів товарообороту і його товарного забезпечення, пошуку резервів зростання обсягів товарообороту; – проводити аналіз та планування ресурсного забезпечення діяльності підприємства торгівлі – матеріальних (товарні запаси, основні засоби) та трудових ресурсів, пошуку резервів підвищення ефективності використання ресурсів; – здійснювати аналіз та планування фінансових ресурсів підприємства торгівлі, пошуку резервів підвищення ефективності їх формування та використання; – проводити аналіз та планування доходів, витрат та фінансових результатів у торгівлі, здійснювати пошук резервів підвищення ефективності діяльності підприємства торгівлі; – обґрунтовувати управлінські рішення з метою виконання конкретних завдань щодо підвищення ефективності економічної діяльності в сфері торгівлі.

4. Політика дисципліни

Організація навчання	Консультації з дисципліни проводять відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті КНТЕУ, сторінка кафедри економіки та фінансів підприємства
Відпрацювання пропусків занять	Студент, який пропустив заняття, отримує завдання викладача та самостійно вивчає матеріал, за наведеними в силабусі літературними джерелами, виконує розв'язок задач та надає викладачеві в час, відведений для консультацій.
Підсумкова модульна оцінка	Підсумкова модульна оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за виконання за виконання завдань, та написання контрольних робіт. Максимальна модульна оцінка становить 100 балів.
Екзаменаційна оцінка	Екзаменаційна оцінка є результатом виконання екзаменаційного білету. Максимальна екзаменаційна оцінка становить 100 балів.
Підсумкова оцінка з дисципліни	Підсумкова оцінка з дисципліни обчислюється як середнє арифметичне підсумкової модульної та екзаменаційної оцінки.
Академічна доброчесність	Дотримання положень «Етичного кодексу здобувача вищої освіти КНТЕУ». Доступний за посиланням: https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/dc009c9856967b80bb56d6f5ae120f35.pdf

5. Календарно-тематичний план (схема вивчення курсу)						
Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Всього год.	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Торгівля як сфера товарного обігу та вид економічної діяльності	14	4	2		8	УД
Тема 2. Ринок товарів і послуг, роль торгівлі у забезпеченні його розвитку	14	4	2		8	УД
Тема 3. Економічна характеристика роздрібно торгівлі.	14	2	4		8	УД
Тема 4. Економічна характеристика оптової торгівлі	14	2	2		8	УД,
Тема 5. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі.	14	2	2		8	УД, УО
Тема 6. Товарооборот як основний результативний показник функціонування торгівлі	22	2		4	14	УД, ІІІ
Тема 7. Товарне забезпечення товарообороту	20	4		4	14	УД, РЗ, ІРС
Тема 8. Економічні ресурси торгівлі	26	6		6	16	УД, РЗ, УО
Тема 9. Витрати торгівлі	18	2		4	14	УД, РЗ
Тема 10. Економічна ефективність торгівлі	24	6		4	14	УД, РЗ
РАЗОМ	180	34	12	22	112	
Підсумковий контроль-екзамен						
СКОРОЧЕННЯ: УД - усна дискусія, УО – усне опитування; ІІІ - індивідуальний проект; РЗ - розв'язок задач; ІРС - Індивідуальне завдання студента; КТ - комп'ютерне тестування						

6.Перелік навчальних робіт та їх оцінка в балах

Назва теми та види робіт	Кількість балів
<p>Тема 1. Торгівля як сфера товарного обігу та вид економічної діяльності</p> <p>Семінарське заняття 1:</p> <p>Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p> <p>Індивідуальна наукова робота №1 «Динаміка показників розвитку торгівлі як галузі»</p> <p style="text-align: right;">Перший тиждень</p>	5
<p>Тема 2. Ринок товарів та послуг, роль торгівлі у забезпеченні його розвитку</p> <p>Семінарське заняття 2:</p> <p>Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача «Прогнозування місткості ринку на основі макропідходу»</p> <p>Задача «Прогнозування місткості ринку на основі питомого споживання на душу населення»</p> <p>Задача «Прогнозування місткості ринку на основі поведінки покупців»</p> <p style="text-align: right;">Другий тиждень</p>	5
<p>Тема 3. Економічна характеристика роздрібної торгівлі</p> <p>Семінарське заняття 3,4:</p> <p>Опрацювання питань відповідно до теми лекції</p> <p>Презентація на тему «Особливості розвитку торговельних мереж (на прикладі однієї торговельної мережі України)»</p> <p style="text-align: right;">Третій та четвертий тиждень</p>	10
<p>Тема 4. Економічна характеристика оптової торгівлі</p> <p>Семінарське заняття 5:</p> <p>Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p> <p>Тестування з теми 1-4</p> <p style="text-align: right;">П'ятий тиждень</p>	5
<p>Тема 5. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі</p> <p>Семінарське заняття 6:</p> <p>Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача «Визначення можливого та необхідного обсягу товарообороту підприємства»</p>	5

Шостий тиждень	
<p>Тема 6. Товарооборот як основний результативний показник функціонування торгівлі</p> <p>Практичне заняття 7:</p> <p>-Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача «Аналіз обсягу та структури товарообороту підприємства»</p> <p>Задача «Оцінка впливу показників товарного балансу на обсяг товарообороту підприємства»</p> <p>Практичне заняття 8:</p> <p>-Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача. «Планування товарообороту підприємства за допомогою економіко-статистичних методів»</p> <p>Задача. «Розрахунок планового товарообороту по товарній групі "А" на основі економіко-статистичних методів»</p>	<p>5</p> <p>5</p>
Сьомий та восьмий тиждень	
<p>Тема 7. Товарне забезпечення товарообороту</p> <p>Практичне заняття 9:</p> <p>Обговорення дискусійних питань відповідно до теми лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача. «Аналіз стану товарних запасів»</p> <p>Задача. Визначення потреби підприємства у формуванні товарних запасів на основі індексного методу, методу пропорційного відхилення»</p> <p>Практичне заняття 10:</p> <p>Обговорення дискусійних питань відповідно до теми лекції</p> <p>Розв'язування практичних завдань</p> <p>Задача «Аналіз відповідності обсягів надходження товарів поставкам за укладеними договорами»</p> <p>Задача «Визначення планового обсягу закупівлі товарів»</p> <p>Задача «Аналіз динаміки та оборотності товарних запасів»</p> <p>Тестування з теми 5-7</p>	<p>5</p> <p>5</p>
Дев'ятий та десятий тиждень	
<p>Тема 8. Економічні ресурси торгівлі</p> <p>Практичне заняття 11:</p> <p>-Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p>	

<p>-Розв'язання практичних завдань: Задача «Аналіз показників стану, руху та ефективності використання трудових ресурсів підприємства» Задача «Аналіз показників стану, руху та ефективності використання основних засобів» Практичне заняття 12,13: Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції -Розв'язання практичних завдань: Задача «Оцінка ліквідності та ділової активності підприємства» Задача «Аналіз фінансової стійкості підприємства»</p>	<p>5</p> <p>5</p>
Одинадцятий, дванадцятий тижні	
<p>Тема 9. Витрати торгівлі Практичне заняття 14,15: -Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції - Опрацювання практичних завдань: Задача «Аналіз обсягу та структури витрат підприємства» Задача. «Розрахунок планового обсягу витрат обігу підприємства торгівлі на основі економіко-статистичного методу» Тестування з теми 8-9</p>	<p>5</p>
Тринадцятий тиждень	
<p>Тема 10. Економічна ефективність торгівлі Практичне заняття 16,17: Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекції -Опрацювання практичних завдань: Задача «Аналіз обсягу, структури та ефективності використання капіталу підприємства» Задача «Аналіз рентабельності підприємства» Підсумкова контрольна робота</p>	<p>15</p>
Чотирнадцятий та п'ятнадцятий тиждень	
<p>За ведення опорного конспекту лекцій</p>	<p>10</p>
<p>Наукова робота студента</p>	<p>10</p>
<p>РАЗОМ</p>	<p>100</p>
<p>7. Рекомендована література Основна:</p>	

1. Височин І.В., Новікова Н.М., Вавдійчик І.М. Економіка підприємства торгівлі (у схемах та таблицях).-К., Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018р.
2. Бланк І.А. Торговий менеджмент. 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004.
3. Внутрішня торгівля в Україні: монографія / А.А.Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко та ін. За заг. наук. ред . А.А.Мазаракі. - К., Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016.- 864 с.
4. Лігоненко Л.О. Економіка торговельного підприємства: методика розв'язання практичних завдань: навч.посіб. / Л.О.Лігоненко, І.В. Височин. - К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2010.-456с.
5. Економіка торговельного підприємства: Підручник для вузів. / Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. За заг. ред.Н.М. Ушакової. – К.: Хрещатик, 1999.-800с.
6. Оптова торгівля України: монографія / А.А.Мазаракі, Г.М. Богославець, О.М. Трубей, А.М. Носуліч. За заг. ред. А.А.Мазаракі. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016.- 208с.

Додаткова:

7. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
8. Класифікатор видів економічної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kved.com.ua/>.
9. Національний стандарт України "Роздрібна та оптова торгівля: терміни та визначення понять": ДСТУ 4303:2004 від 01.07.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/>.
10. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
11. Підприємницькі мережі в торгівлі: монографія / [Н.О. Голошубова, О.О. Кавун, В.М. Торопков та ін.] ; за заг. ред. Н.О. Голошубової. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 344 с.
12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ від 16.04.1991р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

Курсивом позначені джерела, які є в наявності в бібліотеці КНТЕУ.